

Obsah

Události v EU:	Británie chce opustit EU	strana 2
Sloupek Komise:	Nová pravidla pro elektronický obchod	strana 6
Drobnohled:	Británie: neví co chce a nedá pokoj, dokud to nedostane	strana 8
Hlavní téma:	Proměna českého zemědělství po vstupu do EU	strana 9
EU Seriál:	Žádost o dotaci aneb jak ji zpracovat co nejlépe	strana 15

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský
manažer EU Office / Knowledge Centre
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Jan Jedlička
+420 956 718 014, jjedlicka@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Max Wandler
+420 956 714 291, mwandler@csas.cz

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

ERSTE GRANTIKA ADVISORY, a. s.

Richard Lev
ředitel úseku Poradenství
+420 731 192 877, lev@grantika.cz

Máte zájem o realizaci projektu s podporou fondů EU? Hledáte financování rozvojových plánů? Plánujete expanzi do zahraničí? Chcete získat více informací? Prosím, obraťte se na nás.

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Milí čtenáři,

k referendu o setrvání Spojeného království v Evropské unii, jež proběhlo 23. června a k nastalé situaci mne napadl verš od Viktora Dyka. „Opustíš-li mne, nezahynu. Opustíš-li mne, zahyneš!“. Zmiňovaný verš je příhodný hned z několika důvodů, jedním z nich je reakce některých evropských politiků v duchu znění Dykova textu a druhým je i to, že Británie nemusí zůstat v podobě, jako ji známe dnes. Ze Spojeného království totiž mohou mít snahu odejít jak Skotové, kteří ve všech svých okrscích hlasovali pro setrvání v EU, tak i Severní Irsko.

Doba před a hlavně po referendu by se dala charakterizovat jako jedna velká nejistota. Nejistota toho, jaký bude další vývoj, aby situace a určitý negativismus neeskaloval ještě více. Aby EU nebyla v pozici uraženého, protože win-win situace, tedy to, co by vyhovovalo oběma stranám, se bude jen velmi těžko hledat. Nejistota se totiž může šířit dále – ať už v podobě krajních názorů či v podobě snah vyhlašovat referenda o setrvání v EU v dalších členských státech.

Tomuto důležitému tématu se věnujeme nejen v našich aktualitách, vždyť Brexit plnil poslední týden a ještě dlouho bude plnit hlavní stránky světových deníků, ale přineseme i bližší pohled na politickou situaci v Británii a její budoucí vývoj v rubrice Drobnohled, kde se nad možnými důsledky zamýšlí kolega Vítek Macháček.

S Brexitem, respektive tomu, jak se to bude řešit, budou mít co do činění naši východní sousedi. Slovensko se totiž ve druhé polovině roku 2016 ujímá předsednictví v radě EU. O programu a prioritách slovenského předsednictví více na straně 3. Platnost investičního plánu byla prodloužena, podle Evropské komise je investiční balíček úspěšný a pomáhá lákat soukromý kapitál. Byl jsem překvapen, že předpokládaný pákový efekt znásobení veřejných prostředků z fondu překonal původně odhadované patnáctinásobné navýšení (strana 4).

Hlavní téma jsme věnovali českému zemědělství a jeho změně od vstupu do Evropské unie. České zemědělství je součástí volného evropského trhu, jež přináší jak konkurenci členských zemí EU, tak i nárok na štědré provozní a investiční dotace. Dotace na jednu stranu zlepšují ekonomickou kondici a ziskovost zemědělských podniků, na druhou stranu je činí mnohem více závislými na státních podporách než na podmínkách trhu. Pokud vás zajímá, jak se české zemědělství vyvíjelo, kolik zaměstnává lidí a jak vysokou hrubou přidanou hodnotu vytváří a jiné statistiky, nalistujte si stranu 9.

V rubrice Průvodce podnikáním představíme podnikatelské prostředí Trinidadu a Tobaga. Tato v mnoha ohledech exotická země by se v Evropské unii v případě srovnání makroekonomických ukazatelů vůbec neztratila. Oproti většině členských států se však přeci jen odlišuje a to relativně vysokou inflací ve výši kolem 6 % a nízkým veřejným dluhem.

Zastoupení Evropské komise tentokrát představuje nová pravidla pro elektronický obchod. Pro spotřebitele je elektronický obchod známý, velké rezervy však mají přeshraniční obchody, které jsou málo využívány. Jaká opatření na odstranění bariér a zjednodušení obchodování v EU Komise předložila, se dočtete na straně 6.

Příjemný začátek prázdnin, bez nejistot a poklidné chvíle u čtení našeho Měsíčníku vám přeje,

Tomáš Kozelský

Události v EU

Spojené Království Velké Británie a Severního Irsku si nadále nepřeje být součástí Evropské unie - 52 % Britů dalo přednost možnosti „Leave“. - Palčivou strategickou otázkou nyní je, jak se EU k možnému Brexitu postaví. - Chorvatská vláda ztratila důvěru parlamentu. - Slovensko se ujímá předsednictví v Radě EU. - Ve Španělsku se znovu konaly parlamentní volby.

BREXIT

Británie chce opustit Evropskou unii

Ve čtvrtek 23. června proběhlo ve Velké Británii celostátní referendum s jednoduchou otázkou: „Měla by Velká Británie zůstat v Evropské unii nebo by EU měla opustit?“ Referenda se mohli účastnit všichni plnoletí občané Británie, Irsku i zemí Commonwealthu, kteří jsou rezidenty na území Spojeného království či Gibraltaru.

Výsledek překvapil téměř všechny – **Spojené Království Velké Británie a Severního Irsku si nadále nepřeje být součástí Evropské unie. Celkem 52 % Britů dalo přednost možnosti Leave** (opustit) při více než 70% účasti. V rychlém sledu událostí pak premiér David Cameron, kterému se jako jednomu z vůdců tábora Remain (zůstat) nepodařilo přesvědčit britskou veřejnost o prospěšnosti geopolitického svazku, oznámil rezignaci, kterou provede na podzim. Předsednická funkce se ale povážlivě houpe také pod křeslem předsedy Labouristů Jeremym Corbynem. Ten čelí kritice za to, že se ke členství v Unii staví jen vlažně a svou pasivitou tak přispěl k výsledku referenda. Nedůvěru mu otevřeně vyslovilo 172 poslanců Labouristické strany, tedy více než 80 %. Corbyn rezignovat prozatím odmítl, ale přinejmenším do sjezdu strany je jeho pozice velmi vratká.

Přehledná situace ale není ani v jinak vítězném táboře Leave. I přesto, že se jim podařil nevídaný úspěch, je nervozita z průběhu dalších jednání jasně viditelná. David Cameron během své rezignace totiž přenechal formální výstup z EU, podle článku 50 Lisabonské smlouvy, na svém nástupci v premiérském křesle. Boris Johnson, hlavní tvář Konzervativní strany bojující za Brexit, vedení Velké Británie v současné situaci nakonec odmítl. Kandidaturu ale oznámil jeho spojenec Michael Gove. Premiérův nečekaný krok tak může dostat do čela Konzervativní strany ministryni vnitra Theresu May, zastánkyni bývalého premiéra Davida Camerona. Ta svou kandidaturu do čela strany již oznámila. Kromě toho kandidaturu oznámil také Stephen Crabb, Andrea Leadsom a Liam Fox - u těch jde ale pravděpodobně spíše o snahu se zviditelnit. První kolo hlasování o budoucím lídrovi Konzervativní strany se bude konat v úterý 5. července a skončí nejspíše 9. září 2016.

Naopak velmi aktivní jsou jiní – Skotové se chytli příležitosti a viditelně se snaží podkopat autoritu Londýna.

Není divu – **62 % Skotů v referendu hlasovalo pro setrvání v Evropské unii**. Po setkání s předsedou Evropského parlamentu Martinem Schulzem řekla předsedkyně Skotské národní strany Nicole Sturgeon, že „Skotsko nechce opustit Evropskou unii“. Také se zmínila o možnosti, že by Skotský parlament mohl blokovat vystoupení z EU a nevyločila ani druhé referendum o nezávislosti Skotska. O možných separatistických tendencích se mluví nejen v případě Skotska, ale také Severního Irsku.

Překvapení z výsledku hlasování v referendu je také dobře vidět na datech z finančních trhů – již v noci během sčítání výsledků se britská libra propadla o 9 % a dotkla se 30letého minima. Na situaci reagují i ratingové agentury – Standard & Poor rating britské ekonomiky snížila o 2 stupně, agentura Fitch o 1 stupeň a agentura Moody's změnila výhled ze stabilního na negativní.

<https://www.gov.uk/government/speeches/eu-referendum-outcome-pm-statement-24-june-2016>

Evropští představitelé tlačí Británii k rozhodnutí

V úterý a ve středu se lídři Evropských zemí (bez Británie) sešli v Bruselu na summitu Evropské rady. Jednání probíhalo ve znamení nalezení společné pozice, která by Británii dotlačila k rozhodnutí. Ve společném prohlášení pak **odmítli jakékoliv jednání dříve, než Británie aktivuje článek 50 Lisabonské smlouvy**. K tlaku Evropských lídrů se přidal také předseda Komise Juncker, když zakázal členům své komise vést byt i jen neformální jednání o budoucnosti vzájemných vztahů.

Palčivou strategickou otázkou nyní je, jak se EU k možnému Brexitu postaví. Na otázku se zcela jistě nedá jednoduše odpovědět, zřejmě ale je, že se odpověď bude nacházet mezi dvěma póly. Prvním z nich bude snaha udržet vztahy s velmi důležitým partnerem – Velká Británie byla druhou největší ekonomikou EU a má rozvinuté obchodní vztahy po celém světě – v Číně, v Indii, ale i na druhé straně kontinentu - které jí mnohé členské státy mohou jen závidět. Na druhé straně se ale bude projevovat touha Velkou Británii potrestat a vyhnout se tak dalším dezintegračním tlakům v ostatních částech Evropské unie – pokud by totiž Británii následovaly další státy (a mluví se například o Francii, ale také Dánsku či Švédsku), Evropská unie by čelila existenciálním hrozbám. Prozatím se lídři přiklánějí spíše na stranu potrestání – Jean-Claude Juncker se koneckonců nechal slyšet, že „Británie nemůže mít přístup k jednotnému trhu a la carte“. Podle něj se k jednotnému trhu vážou nejen práva a výhody, ale také povinnosti. EU jasně řekla, že k jednotnému trhu neodmyslitelně patří nejen volný pohyb zboží, ale také osob. Podobně se vyjádřili také Angela Merkelová, Francois Holland a Matteo Renzi. Juncker také řekl, že neočekává „přátelský rozvod“ s Velkou Británií.

<http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2016/06/29-27MS-informal-meeting-statement/>

POLITIKA

Pád chorvatské vlády

Chorvatská vláda neustraníka Tihomira Oreškoviče ztratila důvěru parlamentu a ve čtvrtek **16. června 2016 padla**. Hlasování o vyslovení nedůvěry vyvolala hlavní vládní strana Chorvatské demokratické společnosti (HDZ) místopředsedy vlády Tomislava Karamarka. Důvodem byla údajná „neschopnost premiéra vést zemi uprostřed hluboké ekonomické a sociální krize“.

Po celodenní debatě v chorvatském parlamentu pro pád vlády **zvedlo ruku 125 poslanců**. Pro setrvání vlády se vyslovilo jen dvanáct poslanců a dva zákonodárci se zdrželi.

Situace uvnitř vlády byla již nějakou dobu napjatá kvůli vnitřním sporům. Ty byly také důvodem, proč rezignoval vicepremiér Karamarko.

Pokud se politické strany nedohodnou na nové vládě do 30 dnů, bude muset vypsat prezidentka Kolinda Grabarová Kitarovičová **předčasné volby**. Ty by se mohly konat již v září.

<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/5-zprav-minuleho-tydne-ktere-byste-nemeli-prehlednout-013362>

<https://vlada.gov.hr/news/parliament-opens-discussion-on-prime-minister-oreskovic-impeachment/19174>

Slovensko se ujímá předsednictví v Radě EU

Ve druhé polovině roku 2016 se předsednictví v Radě EU po Nizozemsku ujme Slovensko. Bude tak pokračovat v programu Trojky (předsednictví tří po sobě jdoucích zemí), kterou společně s ním tvoří Nizozemsko a následně Malta.

Systém byl zaveden Lisabonskou smlouvou v roce 2009. Trojice předsednických zemí určuje dlouhodobé cíle a připravuje společný program, v rámci kterého stanovuje témata, jimiž se bude Rada zabývat v průběhu 18-ti měsíců. Každá z předsednických zemí si pak připravuje vlastní, podrobnější program.

Program slovenského předsednictví v Radě EU je postaven na čtyřech prioritách:

- *Hospodářský silná Evropa;*
- *Moderní jednotný trh;*
- *Udržitelná migrační a azylová politika;*
- *Globální angažovaná Evropa.*

Slovensko bude během předsednictví podporovat **prohlubování Hospodářské a měnové unie**, která pomůže zvýšit konkurenceschopnost.

Dalšími důležitými ekonomickými tématy budou jednání o rozpočtu Unie na rok 2017 a budování Unie kapitálových trhů. V oblasti budování digitálního trhu se Slovensko během předsednictví bude soustředit na odstraňování bariér digitální

ekonomiky, zjednodušení využívání elektronických služeb a přístupu na trh, dostupnost elektronického obsahu, jakož i vysokou úroveň ochrany spotřebitele.

Cílem slovenského předsednictví v oblasti migrace bude především naplňování politiky ochrany vnějších hranic EU a integrity schengenského prostoru. Plánuje se zaměřit také na pozitivní agendu, např. balíček předpisů o inteligentních hranicích, jehož cílem je přispět k boji proti neregulární migraci a urychlit proces odbavování cestujících s využitím moderních technologií.

Jednou z výzev pro Evropskou unii jsou ohniska napětí v jejím sousedství. Jelikož nejúčinnějším nástrojem pozitivní změny v této oblasti je politika rozšíření EU, Slovensko se během předsednictví zaměří na udržení dynamiky a důvěryhodnosti tohoto procesu.

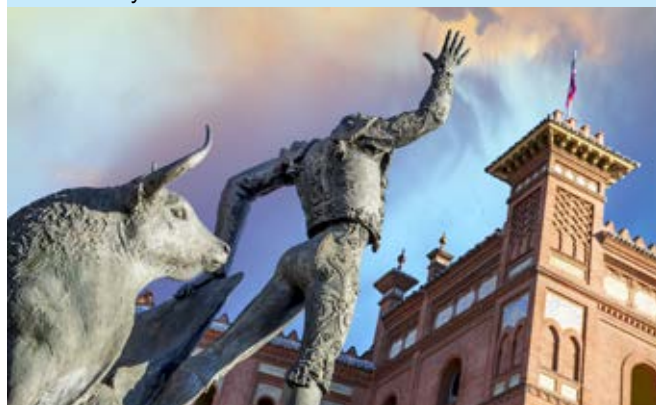
<http://www.eu2016.sk/sk>

<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/presidency-council-eu/>

Španělské parlamentní volby: znovu po půl roce

Ve Španělsku se v neděli 26. června konaly parlamentní volby. Ty se musely opakovat poté, co se po prosincových volbách v roce 2015 **nepodařilo složit vládu**. Komplikované vyjednávání o koalici čeká i vítěze včerejších voleb.

Volby vyhrála Lidová strana v čele se současným premiérem Marianem Rajoyem, která v dolní komoře parlamentu získala **137 mandátů** z 350 křesel. To je o 14 křesel víc než v prosinci, ani to však nestačí na parlamentní většinu (176 mandátů). Druzí skončili socialisté s 85 poslanci a třetí se umístila radikálně levicová koalice Unidos Podemos se 71 křesly.

<http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/5-zprav-minuleho-tydne-ktere-byste-nemeli-prehlednout-013381>

<http://resultados.elpais.com/elecciones/generales.html>

Události v EU

Investiční plán dle Komise funguje úspěšně a chce s ním pokračovat. - Komise představila návod, který členskými státy EU napoví, jak se v rámci stávajících předpisů postavit k fenoménu sdílených služeb. - Většina podniků v EU ve svých strategiích počítá s přechodem na oběhové hospodářství. - Nastane změna pravidel pro energetickou náročnost budov.

EKONOMIKA A EURO

Investiční plán dle Komise funguje úspěšně - chce s ním pokračovat

Evropská komise chce **prodloužit platnost svého investičního plánu** a využít podobný model i v rozvojových zemích, oznámil 1. června místopředseda Jyrki Katainen.

Balíček, za jehož naplňování je Katainen zodpovědný, byl navržen do roku 2018. Podle místopředsedy funguje úspěšně a Komise s ním chce pokračovat.

Za dobu svého fungování poskytl formou záruk 3,5 miliard eur na podporu 141 800 startupů a malých firem a 9,3 miliard eur na 64 velkých infrastrukturních projektů.

Podle Katainena se přitom povedlo přilákat více peněz ze soukromého sektoru, než se předpokládalo. Počítalo se s **pákovým efektem**, který měl investované veřejné prostředky z fondu násobit patnáctkrát. Dosavadní zkušenosti prý ukazují, že je to až **třiadvacetkrát**.

Komise se zatím nerozhodla, jestli ve fungování fondu zavede nějaké změny. **Princip by měl ale zůstat stejný:** podpora rizikových projektů, uvedl místopředseda.

Investičním plánem by se Komise chtěla **inspirovat i při poskytování rozvojové pomoci**. Do spolupráce by se prý dala zapojit řada mezinárodních finančních institucí, které by mohly rozšířit své operace v rizikovějších oblastech. Bylo by například také možné poskytovat výhodné mikropůjčky zranitelným skupinám v rozvojovém světě, jako jsou ženy.

Na adresu investičního plánu se ovšem ozývá i kritika, podle které nedokázal zvýšit výkon evropské ekonomiky ani oživit soukromé investice tak, jak někteří očekávali.

Bruselský think tank Bruegel se v polovině května 2016 zabýval otázkou, jestli Junckerův balíček dokázal mobilizovat dodatečné soukromé prostředky investované právě do rizikových projektů.

Analytici Grégory Claeys a Alvaro Leandro přitom konstatovali, že mezi 55 projekty, které do té doby získaly podporu z EFSI, byl pouze jeden, který by nebyl podobný některému z projektů podpořených EIB, a tedy nerizikových. Jedná se o zařízení na recyklaci titanu.

Autoři tak spíše doporučují **aplikovat logiku Junckerova plánu na celou EIB**. Znamenalo by to, že by projektům poskytovala menší úvěry a chovala by se spíše jako koordinátor, který hledá další investory ochotné k zapojení. Dařilo by se tak prý přilákat více soukromých peněz.

<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/komise-chce-prodlouzit-fungovani-junckerova-balicku-013335#sthash.sWPwPg0q.dpuf>

http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_en

Jak na platformy, které fungují na principu sdílené ekonomiky? Komise přišla s návodem

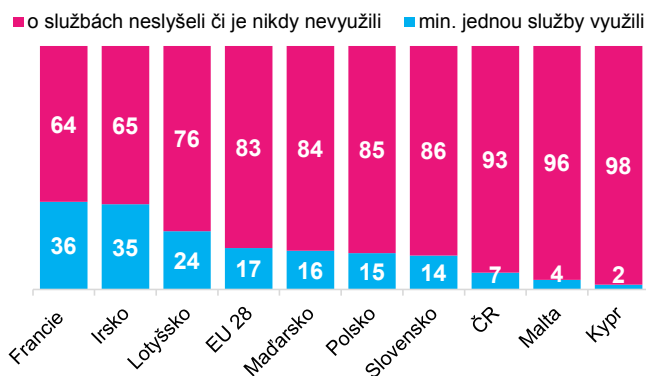
Jak se postavit k fenoménu sdílené ekonomiky ztělesněné platformami, jako je Uber nebo Airbnb, si láme hlava řada velkých měst po celém světě. Některé metropole chtějí sdíleným službám **poskytnout volnou ruku**, jiné zase zvolily cestu regulace nebo dokonce úplného zákazu.

Například v **Berlíně platí od května 2016 zákaz pronájmu celých nemovitostí přes službu Airbnb** pod pokutou až 100 tisíc eur. Možné je poskytovat pouze samostatný pokoj.

V německém hlavním městě totiž v důsledku krátkodobých pronájmů přes tuto sdílenou službu významně stouply ceny nájmu, a pro místní se stalo cenově přivětivé bydlení nedostatkovým zbožím.

Služba Airbnb je trnem v oku především hoteliérům a podobně je na tom společnost Uber, která vadí zase taxikářům. Přes mobilní aplikaci je totiž možné si zavolat řidiče, který se většinou živí jinou profesí, své auto však ve volném čase využívá k přepravování osob, což mu pomáhá obohatit domácí rozpočet. Hněv taxikářů je vidět téměř po celé Evropě a výjimkou není ani Praha.

Služby sdílených platform ve vybraných zemích (v %)

Zdroj: Evropská komise; Eurobarometr - 14 050 respondentů

Evropská města tápají a nevědí si rady, zda sdílenou ekonomiku pojmout jako fenomén nové doby, nebo se snažit tyto služby regulovat a pokud ano, tak jakým způsobem.

Komise proto představila jakousi kuchařku, která členskými státy EU napoví, jak se v rámci stávajících předpisů k fenoménu sdílených služeb postavit.

Sdělení „Evropská agenda pro ekonomiku sdílení“ **obsahuje pokyny a objasňuje hlavní otázky**, s nimiž se vypořádávají hospodářské subjekty a orgány veřejné moci. Jedná se například o následující:

- *Jaký druh požadavků na přístup na trh lze stanovit?*
- *Kdo je odpovědný v případě vzniku problému?*
- *Jak právní předpisy EU na ochranu spotřebitele chrání uživatele?*
- *Kdy existuje pracovní právní vztah?*
- *Jaká daňová pravidla se uplatňují?*

Sdělení vybízí členské státy EU, aby přezkoumaly a případně revidovaly stávající právní předpisy v souladu s těmito pokyny.

Dle pokynů by **členské země měly rozlišovat mezi občany poskytujícími služby příležitostně a profesionálními poskytovateli**, kteří mají z pronajímání bytů či přepravování osob nemalé peníze.

V případě nezbytnosti by provozovatelé služeb měli podle Komise mít povolení nebo licenci, to se však netýká zprostředkovatelů, kteří spotřebitelům služby poskytují. Ti žádné povolení mít nemusí. **Absolutní zákaz činnosti je podle komisních pokynů pouze krajním opatřením.**

<http://www.euractiv.cz/podnikani-a-zamestnanost/clanek/jak-si-poradit-s-uber-a-airbnb-komise-dala-statim-eu-navod-firmy-pokyny-chvali-013337#sthash.VMSbPJkM.dpuf>

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2001_cs.htm

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Většina podniků v EU ve svých strategiích počítá s přechodem na oběhové hospodářství

Strategie pro přechod k oběhovému hospodářství už zavádí **70 % podniků** v EU, ukázal nový průzkum mezinárodní sítě agentur TNS, do kterého se na konci dubna 2016 zapojilo 10 618 malých a středních firem.

O skoncování s odpady se dle výsledků snaží 72 % malých podniků a 89 % větších společností (50 – 250 zaměstnanců). Na špičce se přitom nachází Malta, Irsko a Lucembursko.

Při výzkumu se mimo jiné ukázalo, že čím větší tržby z prodeje firma má, tím pravděpodobněji cestou oběhového hospodářství půjde. Část svých výnosů je do „oběhových“ opatření ochotna investovat většina firem (59 %).

V průběhu posledních tří let zkoušela svůj odpad redukovat, opětovně využít nebo prodat polovina firem. Některé společnosti (38 %) do svých strategií zahrnuly snižování spotřeby energie nebo postupy pro efektivnější využití zdrojů včetně používání recyklovaných materiálů (34 %).

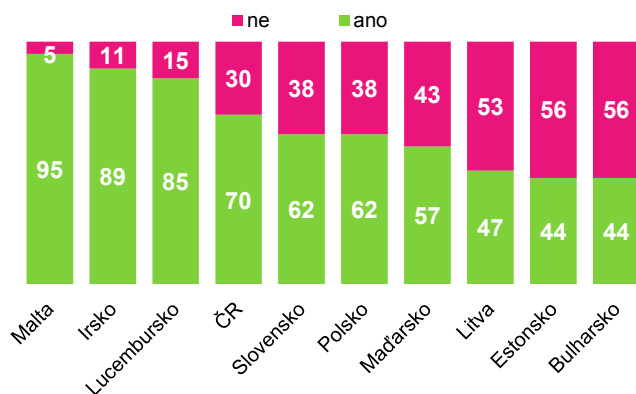
Už menší část podniků se zaměřuje na snížení spotřeby vody (19%) a čerpání energie z obnovitelných zdrojů (16 %).

Výsledky také poukázaly na to, že řada firem se při provádění svých strategií setkává s různými těžkostmi. Jmenují například administrativní překážky (34 %), náklady na dosažení potřebných standardů (32 %) a financování (27 %).

Jen 35 % firem uvedlo, že má informace o způsobech, jak lze v jednotlivých členských zemích přechod k oběhovému hospodářství podporovat. A pouze 3 % podniků tyto mechanismy využily. Jen jedna pětina společností se domnívá, že informovanost o podobných programech je dostatečná.

Oběhové hospodářství je v současné době **jedním z velkých témat evropské politiky**. Evropská komise v prosinci 2015 představila návrh, jak se v Unii dostat do stavu, kdy budou co nejlépe využívány veškeré zdroje a bude vznikat co nejméně odpadu. Balíček, který obsahuje čtyři směrnice zaměřené na různé oblasti, nyní projednávají členské státy a europoslanci.

Činí firmy aktivity v rámci oběhového hospodářství?

Zdroj: Evropská komise; Eurobarometr - 10 618 firem (MSP)

<http://www.euractiv.cz/zivotni-prostredi/clanek/pruzkum-firmy-v-eu-uz-maji-obehove-hospodarstvi-ve-svych-strategiich-013341#sthash.QhyQn3de.dpuf>

<http://ec.europa.eu/COMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/yearFrom/2015/yearTo/2016/surveyKy/2110>

Nastane změna pravidel pro energetickou náročnost budov

Budovy v EU by neměly být jen energeticky úsporné, ale měly by umět energii také vyrábět a skladovat, řekl při zahájení mezinárodní konference Central and Eastern European Energy Efficiency Forum místopředseda Evropské komise Maroš Šefčovič. **Komise se na to chce zaměřit v nové verzi směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD)**, kterou aktuálně připravuje Generální ředitelství pro energetiku (DG Energy) a představena má být na podzim.

<http://www.euractiv.cz/energeticka-ucinnost/clanek/budovy-mohou-chranit-lidske-zdravi-a-pomoci-prezit-zmeny-klimatu-013379>

Zastoupení Evropské komise v ČR naplňuje Měsíčník EU aktualit příspěvkem do rubriky „Sloupek Komise“. Elektronický obchod je pro spotřebitele známý, velké rezervy však mají přeshraniční obchody, které jsou málo využívány. Jaká opatření na odstranění bariér a zjednodušení obchodování v Evropské unii Komise předložila, se dočtete na následujících řádcích.

NOVÁ PRAVIDLA PRO ELEKTRONICKÝ OBCHOD

Ačkoli elektronický obchod rychle roste, většina evropských podniků a spotřebitelů dosud jen málo využívá možnost elektronického obchodování v rámci jednotného evropského trhu. Zatímco již 44 % evropských spotřebitelů dnes nakupuje on-line, pouze 15 % tak činí i přes hranice. V případě českých spotřebitelů je nechuť k přeshraničnímu on-line nakupování ještě výraznější: ačkoli e-shopy využívá 38 % spotřebitelů, přes hranice nakupuje pouze 7 %. Firmy jsou vůči přeshraničnímu internetovému obchodování podobně zdrženlivé, ovšem nutno podotknout, že české firmy patří podle statistik v Evropě k těm odvážnějším.

Co spotřebitele a firmy od přeshraničního elektronického obchodování odrazuje? Na prvním místě je to nejistota ohledně toho, jakým způsobem jsou spotřebitelé i prodejci chráněni při prodeji z nebo do jiné unijní země. Mezi další překážky se řadí vysoké a často i přemrštěné ceny za doručování zboží přes hranice, omezování prodeje pouze na občany z konkrétních zemí nebo i jazykové bariéry.

Koncem května Evropská komise předložila soubor opatření, která mají tyto bariéry zmírnit a otevřít tak cestu jednoduššímu a jistějšímu on-line obchodování v celé EU.

Prvním opatřením je legislativní návrh k prevenci neoprávněného zeměpisného blokování a jiných forem diskriminace na základě státní příslušnosti, bydliště nebo sídla. V kamenném obchodě také obchodník po zahraničním zákazníkovi nepožaduje průkaz totožnosti, aby schválil nákup či upravil cenu a nákupní podmínky. V internetovém světě je ale spotřebitelům velmi často znemožněn přístup k nabídkám v jiných zemích, například přesměrováním spotřebitele zpět na internetovou stránku pro určitou zemi nebo požadavkem platby debetní nebo kreditní kartou z určité země. Případně jsou spotřebitelům z různých zemí účtovány různé ceny. Taková diskriminace nemá v rámci jednotného trhu místo. Návrh Komise vyjasňuje, které postupy jsou povolené a které nikoli. Komise přitom nechce podniky zbytečně zatěžovat; proto například nařízení neukládá povinnost doručovat v celé EU a malé podniky jsou od některých povinností osvobozeny.

Další součástí balíčku je legislativní návrh týkající se přeshraničních zásilkových služeb. Řadu spotřebitelů i podniků od přeshraničního obchodování odrazují vysoké poplatky za přeshraniční zásilky. Ceny, které provozovatelé poštovních služeb účtují za doručení malého balíčku do jiného členského státu, často až pětkrát převyšují ceny na domácím trhu, a to bez jasného prokázání vztahu ke skutečným nákladům. Nařízení Komise má za cíl zajistit větší transparentnost cen a tím

podpořit konkurenci mezi doručovacími společnostmi. Komise konkrétně bude zveřejňovat ceny různých poskytovatelů doručovacích služeb a poskytovat vnitrostátním poštovním regulačním orgánům další údaje, aby měly větší přehled o přeshraničních trzích a mohly lépe kontrolovat dostupnost služeb a adekvátnost cen. Nejedná se přitom o zavádění cenových stropů či harmonizaci cen. Regulace cen by představovala až krajní opatření v případě, že soutěž nepřinese uspokojivé výsledky.

S cílem zvýšit důvěru spotřebitelů v elektronický obchod Komise navrhla novelu nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele. Vnitrostátní orgány – zpravidla obchodní inspekce – by měly získat více pravomocí, aby mohly lépe prosazovat práva spotřebitelů. Budou moci kontrolovat, zda internetové stránky neuplatňují zeměpisné blokování nebo nepřijatelné poprodejní podmínky EU (např. nemožnost odstoupit od smlouvy), nařídit okamžité odstranění internetové stránky obsahující podvody nebo požádat o informace registry domén a banky s cílem zjistit identitu příslušného hospodářského subjektu. V případech porušení práv spotřebitelů v celé EU bude Komise moci koordinovat společné akce s vnitrostátními orgány, aby takovým praktikám zabránila.

Komise rovněž aktualizovala pokyny týkající se nekalých obchodních praktik, aby vyjasnila, co představuje nekalou obchodní praktiku v digitálním světě. Směrnice o nekalých obchodních praktikách se tak například bude vztahovat i na on-line platformy, které aktivním způsobem propagují nebo prodávají zboží, služby či digitální obsah. Internetové vyhledávače budou muset jasně odlišit placené výsledky vyhledávání od těch neplacených.

Květnový balíček o elektronickém obchodu doplňuje dva legislativní návrhy z prosince, které upravují smluvní podmínky (např. záruční lhůty, reklamace) pro prodej zboží on-line poskytování digitálního obsahu jako nákup hudby, filmů, e-knížek apod. Celý balík opatření k elektronickému obchodu doplní na podzim návrh na zjednodušení DPH.

Návrhy Komise k podpoře elektronického obchodu z [prosince 2015](#) a [května 2016](#).

V rubrice InfoServis zobrazujeme nadcházející zasedání klíčových rozhodovacích orgánů EU, která jsou doplňována dalšími významnými událostmi. Agenda jednání těchto klíčových orgánů je připravována často jen několik dní před vlastním jednáním a je možno ji vyhledat na těchto odkazech: <http://europa.eu/newsroom/calendar/>; <http://www.eu2016.sk/sk>

InfoServis

Zasedání klíčových institucí EU

4. – 7. 7. 2016	Štrasburk, Francie	12. 7. 2016	Brusel, Belgie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu		- Zasedání Rady pro ekonomické a finanční věci	
7. 7. 2016	Bratislava, Slovensko	14. 7. 2016	Bratislava, Slovensko
- Neformální setkání ministrů vnitra		- Neformální setkání ministrů pro zaměstnanost a sociální politiku	
8. 7. 2016	Bratislava, Slovensko	18. 7. 2016	Brusel, Belgie
- Neformální setkání ministrů spravedlnosti		- Zasedání Rady pro zahraniční věci	
11. 7. 2016	Bratislava, Slovensko	18. – 19. 7. 2016	Brusel, Belgie
- Neformální setkání ministrů pro životní prostředí a změnu klimatu		- Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov	
11. 7. 2016	Brusel, Belgie	19. 7. 2016	Bratislava, Slovensko
- Euroskupina		- Neformální setkání ministrů pro konkurenceschopnost	
12. 7. 2016	Bratislava, Slovensko	22. 7. 2016	Brusel, Belgie
- Neformální setkání ministrů pro energetiku		- Zasedání Rady pro ekonomické a finanční věci	

Zdroj: www.europa.eu, www.eu2016.sk/sk/podujatia/politicke-a-expertne-podujatia, přístup ke dni 30. 6. 2016

Dotační kalendář aneb přehled vybraných výzev

Pro pravidelné informace o dotačních příležitostech navštivte **GRANT klub** - www.edotace.cz/grant-klub

Název výzvy	Číslo výzvy	Příjem žádostí	
		Od	Do
Operační program Životní prostředí			
Podpořit preventivní protipovodňová opatření (1.4)	37.	1. 7. 2016	31. 8. 2016
Integrovaný regionální operační program			
Deinstitucionalizace sociálních služeb (včetně SVL)	49.	08/16	05/17
Operační program Doprava			
Překladiště kombinované dopravy	9.	07/16	09/16
Telematika na dálnicích a silnicích I. třídy	29.	07/16	12/17
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání			
Podpora žáků se zdravotním postižením I (Implementace APIV)	02_16_037	07/16	12/16

Zdroj: www.edotace.cz/kalendar; pozn.: názvy výzev obsahují odkaz na bližší informace

Británie v referendu rozhodovala o schopnosti obchodovat se současnými partnery, o schopnosti prosazovat své politické zájmy na mezinárodním poli a koneckonců možná také o možnosti nosit jméno Spojené království. Jak vztah Británie a EU bude vypadat, ale v tuto chvíli záleží především na tom, jak se k tomu postaví. O čemž, jak se zdá, nemá představu ani Británie samotná.

BRITÁNIE: NEVÍ CO CHCE A NEDÁ POKOJ, DOKUD TO NEDOSTANE

V pátek 24. června se Británie probudila do světa, který si sice 52 % jejích občanů přálo, většina z nich si ale pravděpodobně vůbec nedokázala představit, jak bude vypadat. Navnadění předvolebními sliby, z nichž některé nepřežily první 2 hodiny po vyhlášení výsledků (a zbytek padl během víkendu), uvrhlo Velkou Británii do vnitropolitické krize, která se co do strategické důležitosti dá sméle srovnat se Suezskou krizí v 50. letech, kdy se definitivně ukázala ztráta velmocenského postavení Velké Británie.

To, co zprvu vypadá jako klasický politický prodej dešťové vody, se může snadno proměnit v noční můru, kde se původní vítězové snaží být kdekoliv, jen ne tam, kde je na ně vidět. V tuto chvíli nevyhrávají ti s hezčími politickými prohlášeními a projevy, ani ti s nejlepší politickou vizí. Vyhrávají ti, kdo jako první pochopí situaci. To se minulý pátek podařilo Davidu Cameronovi. Svým rozhodnutím vložit rozhodování a vyjednávání odchodu z Evropské unie do rukou svého nástupce vytvořil časovanou bombu, kterou nikdo nechce držet, obzvláště ne ti, kdo ji svým politickým působením vytvořili. A právě tato časovaná bomba je tím, co bude určovat politické dění v Británii minimálně v příštích pěti letech, pravděpodobně však výrazně déle.

Od chvíle, kdy Britové v referendu učinili rozhodnutí, které možná vlastně vůbec udělat nechtěli, je čím dál jasnější, že nerozhodovali jen o „pouhém členství“ v Evropské unii. Rozhodovali o schopnosti obchodovat se současnými partnery, o schopnosti prosazovat své politické zájmy na mezinárodním poli a čím dál silněji se ukazuje, že možná rozhodovali také o možnosti nosit jméno Spojené království. To vše je v sázce, pokud se Velká Británie rozhodne vydat cestou, na kterou ji nasměrovali voliči.

Jiné cesty jsou ale pro současnou vládu prakticky uzavřeny. Schůdné budou, jedině pokud se konzervativní strana rozhodne nevyužít silného mandátu, který získala ve volbách v loňském květnu, a povede Británii k předčasným volbám. Když favoritka na vedení konzervativců Theresa May uvedla, že „článek 50 nespustí dříve než na konci roku“ není důvod jí to nevěřit. Snaží se najít maximum času na vyjednávání, protože věří, že se jí podaří zvýšit svou cenu v jednání.

Cesta tam a zase zpátky

Konzervativní strana tak povede Británii mimo struktury současné Evropy, snažíc se vyjednat nemožné. Evropská unie od úplného počátku ostentativně ukazuje, kdo v jednání tahá za delší konec – Jean-Claude Juncker diktuje, kdo se s Británií (ne)smí bavit a představitelé Evropských zemí autoritativně určují agendu, o které se bude mluvit a o které ne. Naštěstí to vypadá, že omezení svobody pohybu není na pořadu dne. Evropská unie nabídne Britům dvě možnosti – buď se vzdají

vlivu na budoucí formování Evropské unie, ale (téměř) beze zbytku přijmou pravidla (jinými slovy – Bruselský diktát se skutečně stane diktátem a ještě za to podobně jako Švýcarsko a Norsko budou platit) anebo ne a britská ekonomika se dobrovolně vzdá role strategického prostředníka mezi EU a zbytkem světa. Barack Obama už koneckonců oznámil, že ve vyjednávání TTIP se Británie posouvá na konec fronty. Britská vláda, která bude vedena realisticky smýšlejícími politiky, tuto dohodu přijme a Konzervativní strana se začne těšit, až uvolní místo Labouristům, kteří začnou hledat cestu zpátky do Unie. Tentokrát ovšem bez speciálního zacházení.

Aktivace článku 50 je pro Konzervativní stranu nevyhnutelným krokem k zachování tváře, ale může dojít k situaci, kdy za 5 let zjistí, že v Unii stále ještě jsou, a že se jim tam vlastně docela líbí. Notabene v situaci, kdy by volby v roce 2020 vyhrály proevropsky smýšlející strany. Problémem ale je, že Lisabonská smlouva výstup z Unie popisuje jako nevratný proces, který jakmile je jednou spuštěn, skončí odloučením. Pokud se nepodaří smlouvu vyjednat ani jednání donekonečna prodlužovat, propadne se Británie do standardního režimu WTO – což by znamenalo razantní zvýšení cel a další obchodní překážky, zejména pro finanční služby – takový scénář už by se ale dal nazvat katastrofickým. Skotové ale otevřeně mluví o možnosti blokování výstupu z Evropské unie a postupně „zapomenutí“ na povinnost vystoupit se tak postupně může prostě dít, nehledě na právní normy. Mezitím se ale v Británii povede další boj – Skotové a Severní Irové se budou aktivně snažit využít situace a ze svých sympatií k Evropské unii vytěžit třeba autonomii. Jestli se jim to povede, je ve hvězdách.

Pokud ale konzervativci nebudou schopni výsledkům referenda dostát, nezachrání je ani většina v parlamentu a situace nevyhnutelně povede k předčasným volbám. Nedovedu si představit, že by v britském většinovém systému vyhrál Nigel Farage, který v kampani voličům otevřeně lhal a navíc to drze přiznal, a stejně tak si nedovedu představit, že by Angličané konzervativcům odpustili Borise Johnsona, který není schopen nést tíhu své vlastní výhry. V takovém případě by tedy zřejmě volby vyhráli Labouristé, ať už je povede kdokoliv a zřejmě by výrazně posílili. Společně s liberálními demokraty by vytvořili silný proevropský hlas a jejich vítězství ve volbách by Britům umožnilo vycouvat z nedomyšleného geopolitického dobrodružství.

Velká Británie ale udělala chybu, za kterou zaplatí – platit bude v podobě ztráty vlivu na vlastní budoucnost nazývanou „suverenita“ i znejistěním svých vlastních občanů, partnerů a koneckonců i rivalů. Avšak dějiny patří vítězům.

Vít Macháček, EU Office / Knowledge Centre; Think-tank IDEA

Český zemědělský sektor prošel od vstupu do Evropské unie velkým přelomem - na jednu stranu je vystaven volnému evropskému trhu, na druhou stranu získal přístup ke štědrým dotacím. Jaký je aktuální stav českého zemědělství, směr, kterým se ubírá a jak si stojí v porovnání s ostatními členskými státy Unie naleznete na dalších řádcích.

Hlavní téma

PROMĚNA ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PO VSTUPU DO EU

ÚVOD

České zemědělství prochází od vstupu ČR do EU přelomovým obdobím. Na jedné straně je vystaveno volnému evropskému trhu a konkurenci ze všech členských zemí EU, na druhou stranu získalo nárok na štědré provozní a investiční dotace. Ty v období 2012-2014 činily v průměru kolem 38 mld. Kč ročně, tj. nominálně 3krát více proti období před vstupem do EU. Dotace na jednu stranu zlepšují ekonomickou kondici a ziskovost zemědělských podniků, na druhou stranu je činí mnohem více závislými na státních podporách než na tržních podmínkách. Kritériím získávání podpor se v posledních letech přizpůsobilo také chování zemědělských podniků, což se projevilo ve

změně struktury zemědělské výroby – dochází ke snižování: rozsahu živočišné výroby, výměry rostlinných komodit více náročných na množství a kvalitu práce, komodit náročných na management a marketing (zelenina, ovoce) či ke snižování výměry krmných plodin.

Dalším důsledkem dotací je pokles tlaku na zvyšování efektivity a produktivity výroby, včetně sdružování podniků pro zlepšování jejich pozice na trhu. Na druhou stranu investiční podpory (i když zdaleka nedosahují úrovně provozních podpor) významně přispívají k technické a technologické modernizaci českého zemědělství.

SOUČASNÝ STAV

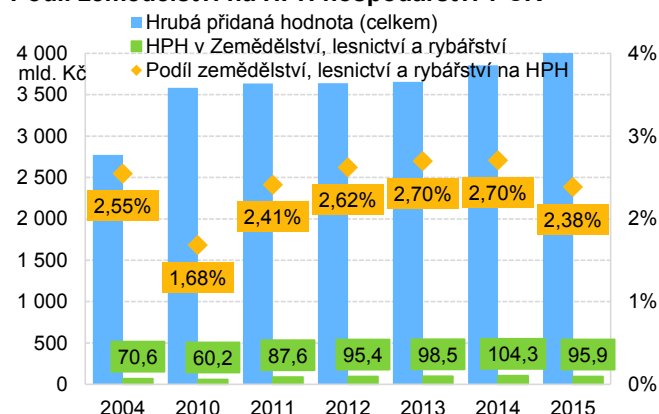
Struktura českého zemědělství se výrazně liší od naprosté většiny zemí EU. Ekonomicky rozhodující část českého zemědělství má velkovýrobní charakter s převahou najaté práce i půdy a s relativně nízkou mírou diverzifikace činností. Tyto charakteristiky sice vytvářejí potenciál pro využití výnosů z rozsahu. Na druhou stranu zakládají větší citlivost odvětví na změny podmínek na trhu. V některých případech také zhoršují vztahy k environmentálně šetrnému užití půdy. Nevýhodou českého zemědělství je rovněž relativně vysoký podíl znevýhodněných zemědělských oblastí (tzv. LFA – Less Favoured Areas).

V roce 2015 dosáhla HPH zemědělství přes 95 mld. Kč a na celkové hrubé přidané hodnotě českého hospodářství se podílela 2,4 %. Ve srovnání se státy Evropské unie je výkonnost českého zemědělství mírně nad unijním průměrem.

Od roku 2004, tedy od vstupu České republiky do EU, se podíl zemědělství na HPH v Evropské unii postupně mírně snížil ze 2,0 % na 1,6 %. Rozpětí HPH se v členských státech pohybuje v roce 2014 mezi 0,3 % (Lucembursko) až 5,3 % (Rumunsko).

Zjednodušeně lze říci, že v západních státech zemědělství vytváří (hlavně vzhledem ke struktuře jejich hospodářství) nižší podíl hrubé přidané hodnoty než ve státech východních a jižních.

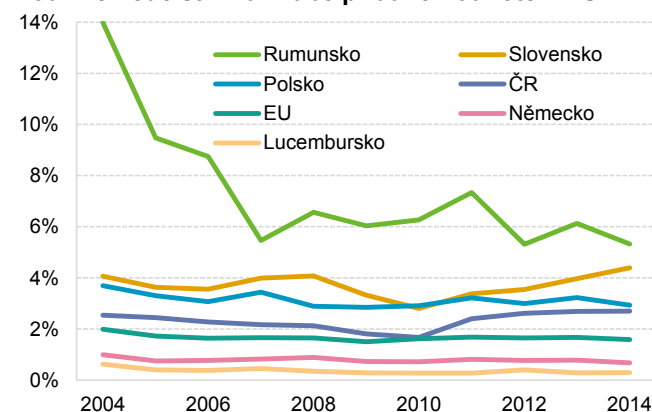
Podíl zemědělství na HPH hospodářství v ČR

Zdroj: ČSÚ; v běžných cenách

Hrubá přidaná hodnota sektoru zemědělství, lesnictví a rybářství má v absolutním vyjádření rostoucí tendenci, v případě podílu k celkovému hospodářství (i vzhledem k rostoucímu hospodářství jako celku) se pohybuje dlouhodobě zhruba kolem 2,5 % (až na propad v letech 2009 a 2010) hrubé přidané hodnoty.

Podíl zemědělství na hrubé přidané hodnotě v EU

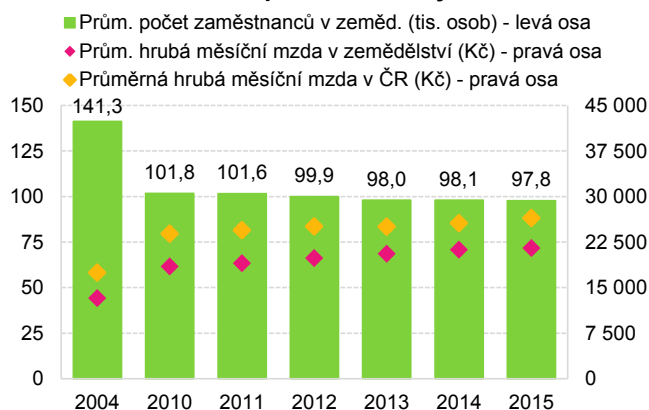
Zdroj: Eurostat; data za Zemědělství, lesnictví a rybářství

Pro vývoj zemědělství posledních let je typické zvyšování produktivity. Je to dobře patrné nejen na zvyšující se hrubé přidané hodnotě, ale i na snižujícím se počtu pracovníků v zemědělství.

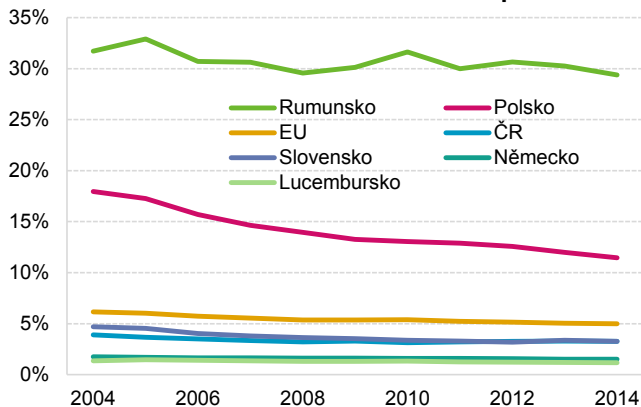
V roce 2015 činil průměrný evidenční počet zaměstnanců v zemědělství 97,8 tisíc, což představovalo 2,5% podíl na celkovém počtu zaměstnanců v ČR. Průměrná mzda v zemědělství v posledních letech kopíruje (s postupnou pozvolnou konvergencí) mírný růst průměrné mzdy v celé ekonomice a v roce 2015 dosáhla 21 478 Kč a tedy zhruba 80 % průměru mezd v ČR. Postupný trend snižování počtu zaměstnanců v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství probíhá prakticky v celé Evropské unii. Od roku 2000 se jejich počet snížil o více jak 5 miliónů na 11,3 milióny v roce 2014, oproti tomu vzrostla zaměstnanost za všechny odvětví o 10 miliónů zaměstnanců. Podíl zaměstnanosti zemědělství v zemích Evropské unie se v roce 2014 pohyboval od 1,2 % (Lucembursko) po 29,4 % (Rumunsko), samotný podíl Evropské unie jako celku se od roku 2004 snížil o 1,2 procentního bodu na 5,0 % v roce 2014.

Počet zaměstnanců a průměrné mzdy v zemědělství

Zdroj: ČSÚ; v běžných cenách

Podíl zaměstnanosti v zemědělství na hospodářství

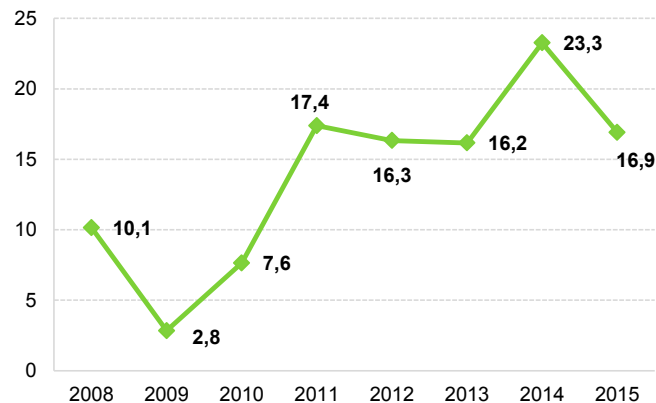
Zdroj: Eurostat; data za Zemědělství, lesnictví a rybářství

České zemědělství je také charakteristické vyšším věkovým průměrem pracovníků, než činí průměr v celkovém národním hospodářství. Je to dáno jak mírně nižším podílem v „mladších“ kategoriích (15-24 let cca 5 %), tak i vyšším podílem ve „starších“ kategoriích. Dobře je to patrné na věkové skupině

50+, kde podíl pracovníků v zemědělském sektoru v roce 2014 dosáhl 41,5 %, kdežto v národním hospodářství to bylo necelých 30 %. Celkový počet zaměstnanců v zemědělství dlouhodobě klesá (od vstupu do EU v roce 2004 do roku 2015 o 30 %).

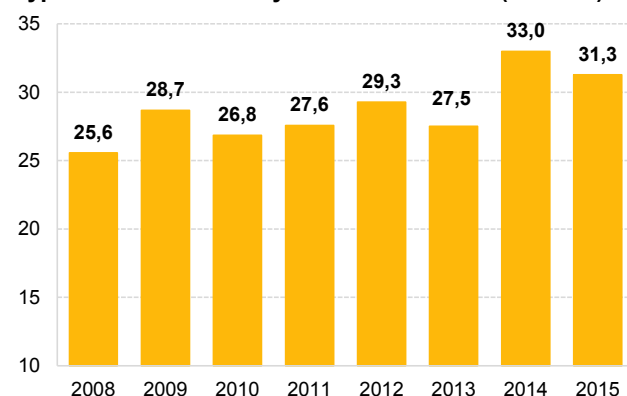
Ekonomický výsledek českého zemědělství je podle dat ČSÚ v posledních letech kladný – od roku 2011 se zisk (s výjimkou rekordního roku 2014) pohybuje kolem 17 mld. Kč. Výrazně se na tom podepisují vyplácené dotace zemědělcům na výrobu, jež se od roku 2008 mírně zvyšují (v roce 2015 dosáhly 31,3 mld. Kč), dotace tak pomáhají českému zemědělství ke kladnému výsledku a tedy zisku.

Vývoj zisku českého zemědělství (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ; v případě zisku se jedná o podnikatelský důchod ze souhrnného zemědělského účtu ČR.

Vyplácené dotace na výrobu zemědělcům (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ; dotace nezahrnují investiční podpory, environmentální platby a podpory obnovitelných zdrojů a bioplynových stanic

Od vstupu ČR do EU došlo k výrazné změně podoby českého zemědělství. Zatímco plocha, na které je pěstována pšenice, kukuřice či řepka olejka, do roku 2015 významně vzrostla, plocha pro pěstování brambor, zeleniny či množství chovaných prasat a drůbeže značně poklesly. Souvisí to zejména s rentabilitou produkce daných komodit, která je dána cenami zemědělských výrobců, nákladovou konkurenceschopností českých producentů, ale i silou konkurentů z okolních států EU.

Změna českého zemědělství po vstupu do EU

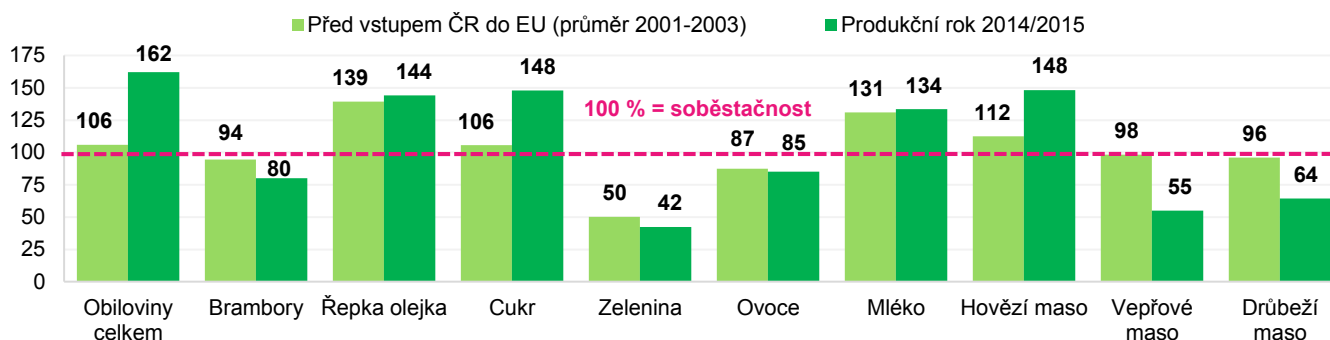
		Před vstupem do EU (průměr 2001-2003)	Rok 2015	Změna
Obiloviny celkem	tis. ha	1 547,1	1 403,4	-9,3 %
<i>pšenice</i>	tis. ha	808,1	829,8	2,7 %
<i>ječmen</i>	tis. ha	512,0	365,9	-28,5 %
<i>kukuřice</i>	tis. ha	67,6	93,6	38,5 %
Brambory	tis. ha	42,8	22,7	-47,0 %
Řepka olejka	tis. ha	302,7	366,2	21,0 %
Cukrová řepa	tis. ha	77,6	57,6	-25,8 %
Zelenina	tis. ha	20,4	9,2	-54,9 %
Ovocné sady	tis. ha	17,9	15,6	-12,6 %
Prasata	tis. ks	3 465,8	1 559,6	-55,0 %
Skot	tis. ks	1 525,3	1 407,1	-7,7 %
Drůbež	mil. ks	29,6	22,5	-24,0 %

Zdroj: ČSU, Ministerstvo zemědělství

Rentabilita produkce zemědělských komodit se pak odráží v soběstačnosti ČR, která vyjadřuje podíl tuzemské produkce a tuzemské spotřeby (v %).

Ta je výrazně kladná u obilí, řepky cukru či mléka, naopak silně záporná u zeleniny, vepřového a také drůbežního masa.

Soběstačnost ČR v základních zemědělských komoditách (v %)

Zdroj: Ministerstvo zemědělství - Situační a výhledové zprávy

Vývoj trhu s půdou v ČR

Základním výrobním faktorem v zemědělství je půda. Její cena se odvíjí od budoucího využití. Zemědělci, kteří zemědělskou půdu nakupují nejčastěji, jsou motivováni snahou o stabilizaci nebo rozšíření vlastního zemědělského podnikání. Nákup zemědělské půdy se v poslední době stává čím dál častěji i investičním záměrem.

Důležitými faktory působícími na výslednou cenu je kvalita půdy, její umístění, potenciální nezemědělské využití a charakter transakce. Průměrné ceny půdy v ČR dlouhodobě rostou.

Podle společnosti Farma.cz se od roku 2004 zvyšovaly v průměru o 9 % ročně, v roce 2014 však o 12,5 % a v roce 2015 dokonce o 16,5 % na průměrných 16,26 Kč za m² (nejkvalitnější orná půda v lokalitách s velkou konkurencí

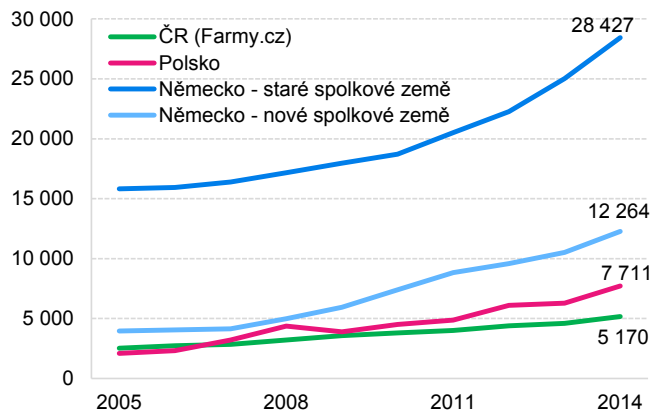
se však prodávala i za 30 Kč/m²). Zvyšující se tendenci cen ukazují i data Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Průměrné ceny půdy by měly i do budoucna pokračovat v (mírném) růstu v jednotkách procent. Vlastníci půdy si totiž budou čím dál více uvědomovat ceny svých pozemků, potrvá (i když nižší) zájem ze strany nezemědělských (a spekulativních investorů) a především se bude postupně vyrovnávat rozdíl cen půdy v ČR a v okolních zemích.

Vývoj ceny zemědělské půdy (EUR/ha)

Zdroj: Farmy.cz, Situační a výhledová zpráva Půda, Statistisches Bundesamt, Bodenmarkt.info

Zemědělské dotace a regulace

Český zemědělský sektor je součástí evropského trhu a podléhá pravidlům Společné zemědělské politiky EU (SZP). Jejím cílem je zajišťovat udržitelnou produkci potravin a stabilní zásobování potravinami v EU, zároveň řeší i otázky bezpečnosti potravin, hospodářství venkova, dobrých životních podmínek zvířat, sociálních zájmů a životního prostředí. V praxi pak SZP upravuje rozdělování agrárních dotací v podobě přímých plateb zemědělcům, investičních podpor na rozvoj venkova, ale i na tržní opatření. K nim mj. patří i stanovování dovozních a vývozních podmínek (cel, kvót, dotací) se třetími zeměmi.

Poslední změna Společné zemědělské politiky souvisí s reformou SZP na období 2014-2020 (nová pravidla platí od roku 2015). V nové SZP jsou zachovány dva pilíře (přímé platby a Program rozvoje venkova), které mají však nově mezi sebou více vazeb, a zajišťují tak provázanější efekt vynakládaných finančních prostředků. K cílům reformované SZP patří rovněž větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce či podpora odvětví nebo regionů, které čelí specifickým obtížím. Nové nastavení SZP zároveň umožňuje členským státům větší míru rozhodování o zacílení finančních prostředků, včetně přesunu mezi pilíři pro přímé platby a program rozvoje venkova.

Pro ČR se v rámci vyjednávání o reformě SZP podařilo zrušit povinné zastropování, které by postihlo velké zemědělské farmy. Dále jde o stejnou úroveň plateb na citlivé komodity spojených s produkcí (tzv. couplovaných plateb) pro všechny členské země.

To znamená, že už naši zemědělci nejsou znevýhodněni rozdílným způsobem plateb na komodity vyčleněné k tomuto účelu. Odstraněny byly rovněž omezení pro velké podniky v Programu rozvoje venkova. ČR pak nevyužila možnost

zavést vyšší dotaci na první hektary (tzv. princip redistribuce, kdy evropské předpisy umožňují dotovat prvních 89 ha zemědělského podniku až 165 % základní sazby přímé platby), ale ponechala unifikovanou jednotnou sazbu dotace na všechny hektary. Velké a malé podniky tedy dostávají proporcionálně stejně vysoké dotace (princip stejných podmínek pro všechny bez ohledu na velikost).

Státní zemědělský intervenční fond zprostředkovává českým zemědělcům finanční podpory z evropských a národních zdrojů. Podpory ve formě subvencí částí úroků z komerčních úvěrů, zvýhodněných úvěrů, zajištění úvěrů či pojištění pak poskytuje Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF).

Budoucí výhled

V nejbližších letech bude hrát českému zemědělství do karet očekávaný mírný růst ekonomiky a posilující spotřeba domácností. Navíc mu bude pomáhat i postupný přesun českých konzumentů k lokální a kvalitnější produkci. Ministerstvo zemědělství se pak na základě své Strategie do roku 2030 hodlá zaměřit hlavně na potravinovou soběstačnost, což znamená podporu živočišné produkce, pěstování zeleniny, ovoce či brambor.

Společná zemědělská politika EU bude v současné podobě fungovat až do roku 2020, dokdy mají čeští zemědělci zajištěné dotační prostředky v podobě přímých plateb a investičních zdrojů z Programu rozvoje venkova. S klimatickými změnami, problémy se suchem, klesající schopností zadržovat vodu v krajině a pokračující erozí půdy bude ale čím dál více dotací podmiňováno tzv. greeningem, tedy plněním podmínek zemědělských postupů příznivých pro klima a životní prostředí. Hlavní otázkou SZP z českého pohledu po roce 2020 pak bude, jak se EU postaví k současným podmínkám dotací v ČR, kdy podpory čerpají všechny zemědělské podniky včetně velkých průmyslových zemědělských společností, což je v rozporu s evropským přístupem založeným na menších rodinných farmách.

Výzvou a zároveň příležitostí zemědělského sektoru jsou moderní technologie. Řada pokročilých zařízení a postupů se uplatňuje již dnes, do budoucna ale bude stále větší tlak na nové technologie, jako jsou elektronické řízení, navigační systémy, automatizace, robotizace či zpracování dat (tzv. Agriculture 4.0).

Rubrika Průvodce podnikáním je součástí poradenského programu „Průvodce podnikáním v zahraničí“, který nabízí EU Office České spořitelny. V rámci programu poskytujeme zdarma našim klientům z řad malých a středních podniků informace, jak úspěšně expandovat do zahraničí a jaké je zde čeká podnikatelské prostředí. V červencovém vydání se zaměříme na podnikatelské prostředí Trinidadu a Tobaga.

Průvodce podnikáním

TRINIDAD A TOBAGO

Základní údaje

Oficiální název	Republika Trinidad a Tobago
Počet obyvatel	1 222 363 (2015)
Rozloha	5 128 km ²
Měna	Trinidadský dolar (TTD)
Etnické složení	Indové 35,4 %, Afričané 34,2 %, smíšené-ostatní 15,3 %, smíšené- Afričané a Indové 7,7 %, ostatní 1,3 %, nespecifikované 6,2 %

Zdroj: *The World Factbook*

Trinidad a Tobago se stal v roce 1962 nezávislým na Británii a od roku 1976 je parlamentní republikou. Dodnes je členem Commonwealthu.

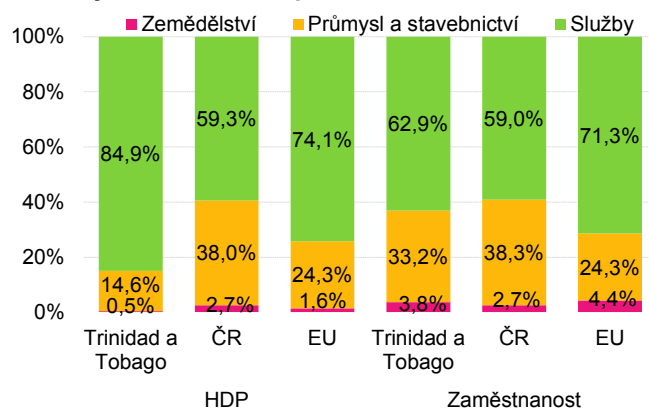
Hlavou státu je prezident (Anthony Carmona) volený parlamentem, v čele vlády stojí premiér (Keith Rowley) volený lidem každých 5 let.

Struktura hospodářství a zahraniční obchod

Hlavní vývozní komoditou Trinidadu a Tobaga je ropa a ropné produkty následované zkapalněným zemním plynem, metanolem a amoniakem. Vyváží hlavně do USA (29,1 %), Argentiny (9,3 %) a Brazílie (6,6 %).

Nejdůležitějšími dovozními partnery jsou USA (34,6 %), Brazílie (7,7 %) a Gabon (6,2 %). Do Trinidadu a Tobago se dováží především minerální paliva, maziva, strojírenství a spotřební zboží.

Sektory národního hospodářství

Zdroj: *World Factbook*, data za rok 2015

Makroekonomický výhled

Trinidad a Tobago se snaží nebýt závislý na jedné komoditě; kromě těžby ropy a zemního plynu se zde daří také výrobě metanolu či amoniaku.

Ekonomika Trinidadu a Tobaga rostla v první dekádě 21. století v průměru téměř 7% tempem, ale v posledních letech se drží okolo 1% ročního růstu.

V následujících letech by podle Světové banky mohla ekonomika růst okolo 1-2 % ročně. Kdyby byl Trinidad a Tobago součástí EU, lze říci, že splňuje maastrichtská kritéria v oblasti veřejných financí - deficit se v posledních 4 letech pohybuje pod 3 % HDP a celkové zadlužení okolo 40 % HDP.

Základní makro ukazatele	2012	2013	2014	2015
Růst HDP (%)	0,3	1,7	1,0	0,0
Míra nezaměstnanosti (%)	5,0	3,7	3,3	3,7
Inflace (%)	9,3	5,2	5,7	6,0
Saldo veřejných rozpočtů (% HDP)	-1,4	-2,9	-1,5	-1,8
Veřejný dluh (% HDP)	41,2	38,6	40,0	39,9

Zdroj: *World Bank*

Trh práce

Míra nezaměstnanosti, která se od 90. let, kdy se pohybovala okolo 22 %, neustále snižuje. V roce 2010 sice mírně vzrostla přes 5 %, ale od té doby opět klesá a současně se drží okolo 4 %. Minimální měsíční mzda byla k 1. 1. 2015 zvýšena na 2 600 TTD (cca 9 400 CZK).

Základní ukazatele trhu práce	
Míra nezaměstnanosti (leden 2016)	4 %
Minimální hodinová mzda	15 TTD (54 CZK)

Zdroj: *Ministry of Labour and Small Enterprise Development*

Základy pracovního práva

Pracovní smlouvu je možné uzavřít ústně i písemně na dobu určitou i neurčitou. Zkušební doba je v kompetenci odborů, které ji mohou vyjednat za zaměstnance.

Propouštění zaměstnanců je velice jednoduché, zaměstnavatel k tomu ani nemusí udávat důvod. Výpovědní lhůta (zvykem je jeden měsíc) a podmínky výpovědi mohou být upraveny v kolektivních smlouvách.

Běžný pracovní týden trvá 40 hodin (8hodin denně) bez započtení přestávek. Je možné mít 4denní pracovní týden, potom nesmí pracovní doba přesáhnout 10 hodin denně.

Zaměstnanci mají nárok na dovolenou až po odpracování 12 měsíců v kuse. Odměna za práci o svátcích, dovolená a nemocenská je stanovena zaměstnavateli nebo kolektivními smlouvami.

Základy obchodního práva

Nejčastějším typem společnosti na Trinidadu a Tobago je společnost s ručením omezeným, ve které její majitelé ručí pouze do výše svých vkladů. Ve stanovách společnosti musí být uvedeno, zda jsou převody podílů členů omezeny, či nikoliv. Každá společnost musí mít 2 ředitele (u neomezené 3). U společnosti s ručením neomezeným ručí její majitelé i svým osobním majetkem. Registrace firmy trvá necelých 12 dní a stojí zhruba 700 TTD (cca 2 500 korun).

Právní forma	Minimální kapitál
Společnost s ručením omezeným	není

Zdroj: Ministry of Trade and Industry

Hlavní daně a vedlejší náklady práce

Sazba daně z příjmů právnických osob činí 25 %. Firmy z jiných sektorů (petrochemický, ropný) mají sazby vyšší až do 50 %. Příjmy fyzických osob jsou zdaněny 25% sazbou. Daň z přidané hodnoty je stanovena na 12,5 %. Od ní jsou osvobozeny některé služby (např. lékařské, dentální, vzdělávání, autobusová doprava), export, knihy, mezinárodní doprava a jiné. ČR nemá s Trinidadem a Tobagem uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění.

Daň/odvod	Sazba
Korporátní daň	25 %
Sazby daně z příjmu fyzických osob	25 %
DPH	12,5 %

Zdroj: Ministry of Finance

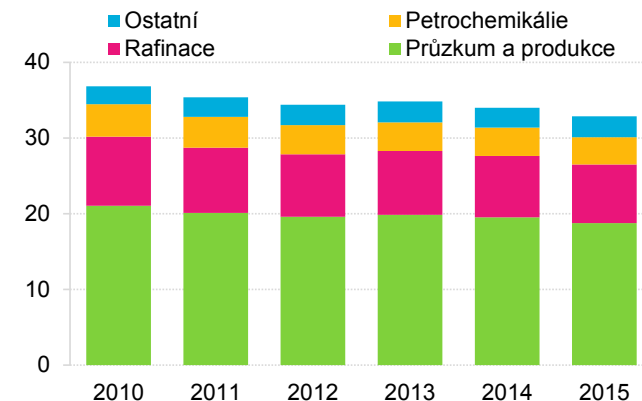
Energetika

Ekonomika Trinidadu a Tobaga je velice závislá na energetickém sektoru, který v poslední době tvořil přes 40 % HDP. Příjmy z energetiky tvoří přes 50 % státního rozpočtu a 80 % exportu země tvoří právě energetické komodity. Energetický mix Trinidadu a Tobaga je velmi homogenní. Produkci elektřiny zcela dominuje výroba ze zemního plynu (99,7 %).

Ekonomika Trinidadu a Tobaga stojí na těžbě ropy a příbuzných odvětvích. Velká část exportu připadne na zemní plyn, ale také na amoniak či metanol, který se zde ze zemního plynu přímo vyrábí. V 90. letech prošla trinidadská ekonomika strukturální transformací, během které se její průmysl místo prodeje ropy zaměřil výrazně víc na zemní plyn a jeho zpracování. Důsledky této transformace jsou vidět dodnes, kdy se od roku 2005 snižuje objem produkce ropy a produkce zemního plynu zůstává poměrně stabilní.

Podobný vývoj je vidět také na struktuře energetického sektoru. Více než 50 % z energetického HDP putuje do produkce a průzkumu. Další 20 % se vytváří v rafinériích. 10 % z energetického HDP je tvořeno petrochemickými firmami.

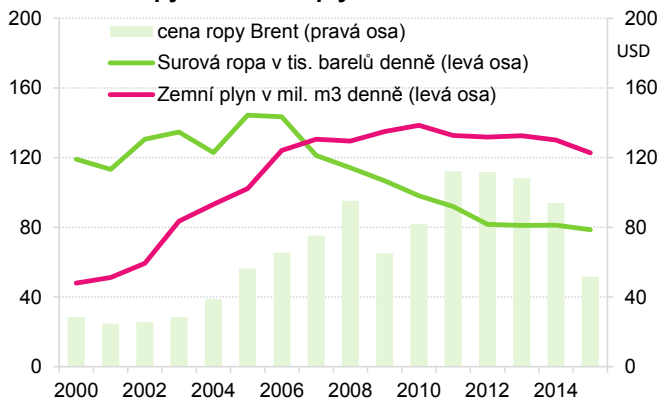
Struktura energetického sektoru

Zdroj: Ministerstvo financí TT, údaje jsou v mld. TTD

Podíl ropného průmyslu na HDP ale pomalu klesá – zatímco v roce 2010 vytvářel 40 % místního HDP, v roce 2015 již vytvořil pouze 35 %.

Produkce ropy a zemního plynu

Zdroj: Energy Chamber, TT, Bloomberg

Investiční pobídky

Trinidad a Tobago podporuje investice především do potravinářství, zpracovatelského průmyslu, kreativního průmyslu a turismu. Obecně nabízí investorům granty do výše 1 milionu TTD na patenty a výzkum a vývoj v ne-energetickém průmyslu a službách a náhradu finančních nákladů spojených se vstupem na exportní trhy. V potravinářství nabízí slevu od 200 TTD do 200 tis. TTD na vybrané stroje a zařízení. Ve zpracovatelském průmyslu lze osvobodit od určitých cel, DPH a srážkové daně.

V tzv. Free zones jsou podniky osvobozeny od korporátní daně, importních cel na určité komodity (kapitál, materiál), DPH, srážkové daně, poplatků za kontrolu kontejnerů a poplatků za pracovní povolení a daně z nemovitosti a pozemků. Osvobození od daně pro podnikatele v oblasti turismu mohou dosáhnout až 7 let.

V minulé části jsme si shrnuli nejdůležitější principy, kterými byste se měli řídit, než se definitivně rozhodnete usilovat o evropské peníze. Nyní si obdobným způsobem přiblížíme důležité aspekty samotné přípravy žádosti. Nenechte se při tom vyvést z míry zdánlivým vzájemným popíráním jednotlivých bodů.

ŽÁDOST O DOTACI ANEB JAK JI ZPRACOVAT CO NEJLÉPE

Spěchej pomalu...

Závěrem minulého článku jsme si zdůraznili důležitost pečlivé přípravy. Ta je pro úspěšnou žádost opravdu klíčová. Věnujte jí tolik času, kolik je nezbytné, ale pozor! Čiňte tak opravdu intenzivně.

Nejen v průběžných výzvách rozhoduje, jak rychle žádost podáte. I u výzev kolových, kdy o pořadí projektů rozhoduje počet získaných bodů, je při shodném hodnocení upřednostněn takový záměr, který byl předložen dříve. Nenechte se uchlácholit zdánlivým dostatkem času a nic nenechávejte na poslední chvíli. Stačí například drobná chyba v doposud ne zrovna ideálně vyladěném systému MS2014+ a může se stát, že podáte svou žádost mezi posledními, jako se to stalo mnohým žadatelům při únorové poruše rozpadu financí. Kdo měl tuto záložku již vyplněnu, stihl podat paradoxně dříve, než někdo, kdo měl projekt již dávno připraven, ale potřeboval doladit rozpočet.

Kdo dřív přijde, ten dřív mele...

Toto pravidlo platí zejména v průběžných výzvách, kde jsou předloženy žádosti hodnoceny podle toho, kdy byly podány. Jakmile jsou finance vyčerpány, výzva bývá zpravidla ukončena a pomalejší žadatelé musejí počkat, dokud se neotevře výzva nová.

Ale i v případě, že se jedná o výzvu kolovou, kdy jsou žádosti shromážděny k určitému termínu a následně hodnoceny počtem bodů, má termín předložení žádosti svou důležitost.

Nikdy však nenadřazujte rychlost podání kvalitě žádosti.

Čím víc, tím líp...

Obecně jsou mnohem lépe přijímány projekty komplexního charakteru, případně návazné etapy dlouhodobého záměru, než nahodile řešené akce bez jakékoliv provázanosti či synergie.

Vždy je tedy třeba si promyslet vzájemné synergie a zvážit, zda neexistuje možnost předkládaný projekt rozšířit či propojit s dalším.

Také obsahově je vhodné někdy poskytnout více informací a oživit suchý text.

Neváhejte proto používat v maximální míře tabulky a grafy, ale i obrázky, doplňovat zajímavé nepovinné přílohy, jako například získané certifikáty a ocenění.

Že toto pravidlo platí i pro hodnocení projektů, alespoň těch kolových, je jasné. Ale více k tomuto tématu si řekneme později.

Méně je někdy více...

Toto pravidlo se projevuje ve třech rovinách.

První dopad má ve chvíli, kdy projekt sestavujete. Měl by sice být komplexní, ale zase ne přehnaně ambiciózní a rozvětvený.

Raději zvažte, zda vše, co byste do projektu zařadili je bezpodmínečně nezbytné. Tím neříkám, abyste se myšlenky vzdali, ale spíše, abyste zvážili rozdělení projektu na několik částí, které je možné realizovat i samostatně a podali je buď odděleně v rámci jedné výzvy, nebo v několika různých výzvách. Jednak menší projekty mají už ze své podstaty vyšší šanci, že na ně vybudou peníze, jednak je třeba si uvědomit nutnost předfinancování projektu. A čím větší projekt, tím hůře se shánějí finance.

Dále je toto pravidlo důležité vzhledem k obsahu projektu. Ne vždy platí, že čím obsáhlejší studie, tím lepší. Naopak, ve zbytečně komplikovaných textech se člověk ztrácí, u příliš rozvířených souvětí ztrácí jejich smysl a u nezajímavých textů jeho pozornost ochabuje, vzniká negativní nálada.

Vždy proto důkladně uvažte, zda informace, kterou se chystáte uvést, je opravdu podstatná. Používejte jednoduchá a úderná sdělení, složité texty nahrazujte, kde je to možné, tabulkami, grafy či obrázky a cítíte-li potřebu sdělit něco opravdu obsáhlého, co však plně se zpracovávaným textem nesouvisí, dejte dané informace raději do přílohy. Zejména si musíte dát pozor, aby v textech nezaknily důležité informace, ty raději například ztučnete, či jinak zvýrazněte.

Poslední dopad pravidla je v oblasti indikátorů a dalších výstupů, ke kterým se zavazujete, či mají vliv na hodnocení. Všechny takovéto závazky je třeba do určité míry dodržet, jinak hrozí výrazné postihy.

Vždy proto střízlivě zvažte, než stanovíte nějakou hodnotu, zda je založena na opravdu reálných předpokladech. A to platí zejména v případech, kdy rozhoduje o počtu bodů. Raději méně bodů, za které můžete ručit, než kvůli neuvážené snaze o maximum dotaci vracet včetně penále.

Bod sem, bod tam...

Jakmile je žádost podána, proběhne její hodnocení. Zpravidla jsou hodnocena takzvaná binární kritéria, tedy skutečnosti, které MUSÍ projekt splňovat a dále, zejména v kolových výzvách, probíhá i samotné bodování. S tímto je třeba počítat již opět při zpracování žádosti. Bodovací kritéria bývají v naprosté většině jasná a dopředu známá.

Ač se to tedy může zdát sebevíce zbytečné a frustrující, vezměte si při přípravě hodnotící tabulku k ruce a polopaticky uvádějte na příslušná místa požadované informace, ideálně přesně v poptávané formě. A raději je ještě zvýrazněte.

Petr Navařík, Projektový manažer Erste Grantika Advisory, a.s.

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje důležité makroekonomické ukazatele všech 28 členských zemí Evropské unie, které zahrnují statistická data ekonomické výkonnosti, fiskální stability, cenové hladiny k průměru EU a saldo běžného účtu k HDP. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou Evropskou unii. Zdrojem dat je Eurostat a Evropská komise.

Klíčové ekonomické ukazatele

v %	Růst HDP				HDP v PPS per capita k ø EU				Cenová hladina k ø EU			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Belgie	0,2	0,0	1,3	1,3	120,2	119,7	118,4	117,3	109,5	109,9	108,7	107,1
Německo	0,4	0,3	1,6	1,7	124,2	124,2	125,7	124,8	100,9	102,7	101,5	99,8
Estonsko	5,2	1,6	2,9	0,9	73,7	74,9	76,1	75,8	73,9	75,7	75,6	75,2
Irsko	0,2	1,4	5,2	6,9	131,1	131,3	133,8	139,9	118,7	121,2	122,3	122,5
Řecko	-7,3	-3,2	0,7	0,0	74,0	73,9	72,4	71,2	92,1	88,5	85,4	83,4
Španělsko	-2,6	-1,7	1,4	3,2	91,8	90,7	91,1	92,6	95,6	94,2	92,3	90,2
Francie	0,2	0,7	0,2	1,1	106,8	108,3	106,6	105,5	109,0	108,0	107,7	105,4
Itálie	-2,8	-1,7	-0,4	0,8	101,0	98,1	96,0	95,1	102,7	103,3	102,9	100,9
Kypr	-2,4	-5,9	-2,5	1,4	91,2	84,2	81,5	81,0	93,5	92,9	90,1	87,4
Lotyšsko	4,0	3,0	2,4	2,7	60,2	62,3	63,8	64,9	71,7	70,5	70,1	69,2
Litva	3,8	3,5	3,0	1,6	69,7	73,2	75,1	75,8	63,9	63,3	62,8	62,7
Lucembursko	-0,8	4,3	4,1	4,7	258,4	263,9	265,7	267,1	118,4	120,4	120,4	119,2
Malta	2,9	4,0	4,1	4,9	84,5	85,9	86,0	87,9	79,0	81,6	80,9	80,5
Nizozemsko	-1,1	-0,5	1,0	2,0	132,3	132,4	130,7	130,5	108,2	110,0	109,8	109,1
Rakousko	0,8	0,3	0,4	0,7	130,7	131,0	129,2	126,8	105,2	106,1	105,8	105,2
Portugalsko	-4,0	-1,1	0,9	1,5	77,3	77,1	77,9	78,2	82,5	82,0	81,8	80,9
Slovinsko	-2,7	-1,1	3,0	2,5	81,2	80,4	82,4	82,9	83,8	83,8	81,7	79,9
Slovensko	1,5	1,4	2,5	3,5	74,3	75,7	76,7	78,1	70,1	68,9	67,8	66,6
Finsko	-1,4	-0,8	-0,7	0,0	115,2	112,7	110,2	108,0	121,3	123,0	122,3	119,7
Bulharsko	0,2	1,3	1,5	2,2	45,9	45,7	46,6	47,1	50,2	49,2	47,9	46,7
ČR	-0,9	-0,5	2,0	4,5	81,8	83,0	84,5	86,7	71,7	68,6	63,7	63,3
Dánsko	-0,1	-0,2	1,3	1,2	126,1	126,2	124,6	123,4	138,6	139,0	139,1	136,8
Chorvatsko	-2,2	-1,1	-0,4	1,8	59,9	59,2	58,7	58,9	69,0	68,5	66,1	65,4
Maďarsko	-1,7	1,9	3,7	2,7	64,7	66,4	67,9	68,7	61,1	59,8	57,5	57,2
Polsko	1,6	1,3	3,3	3,5	66,4	66,8	67,6	68,9	56,3	56,1	55,8	54,8
Rumunsko	2,4	3,0	2,9	3,6	53,9	54,0	55,2	56,4	51,9	53,7	53,1	51,9
Švédsko	-0,3	1,2	2,3	3,6	126,6	124,4	122,7	123,6	126,8	132,3	125,6	121,3
UK	1,2	2,2	2,9	2,3	107,0	108,0	108,9	108,8	116,8	115,0	121,5	131,3
EU	-0,5	0,2	1,4	1,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

v %	Saldo veř.rozpočtů k HDP				Veřejný dluh k HDP				Saldo běžného účtu k HDP			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Belgie	-4,1	-2,9	-3,1	-2,9	104,1	105,1	106,7	106,1	1,4	1,0	0,8	1,6
Německo	-0,1	-0,1	0,3	0,5	79,7	77,4	74,9	71,6	7,2	6,7	7,8	8,8
Estonsko	-0,3	-0,1	0,7	0,3	9,5	9,9	10,4	10,1	-2,3	0,4	1,3	1,9
Irsko	-8,0	-5,7	-3,9	-1,8	120,2	120,0	107,5	98,4	-1,5	3,1	3,6	3,6
Řecko	-8,8	-12,4	-3,6	-7,6	159,4	177,0	178,6	179,0	-4,3	-2,1	-2,9	-1,8
Španělsko	-10,4	-6,9	-5,9	-4,8	85,4	93,7	99,3	100,7	-0,4	1,5	1,0	1,5
Francie	-4,8	-4,1	-3,9	-3,7	89,6	92,3	95,6	96,2	-2,9	-2,6	-2,3	-1,4
Itálie	-3,0	-2,9	-3,0	-2,6	123,2	128,8	132,3	132,8	-0,4	1,5	1,0	2,2
Kypr	-5,8	-4,9	-8,9	-1,0	79,3	102,5	108,2	108,4	-5,1	-3,8	-3,8	-4,8
Lotyšsko	-0,8	-0,9	-1,6	-1,3	41,4	39,1	40,8	36,7	-3,5	-2,1	-2,0	-1,9
Litva	-3,1	-2,6	-0,7	-0,9	39,8	38,8	40,7	42,7	-0,9	1,4	3,9	-1,1
Lucembursko	0,2	0,7	1,4	0,2	22,1	23,4	23,0	21,3	6,1	5,7	5,5	4,8
Malta	-3,6	-2,6	-2,1	-1,6	67,4	68,5	66,9	64,0	1,4	3,2	3,3	4,3
Nizozemsko	-3,9	-2,4	-2,4	-2,2	66,4	67,9	68,2	66,8	10,2	11,0	10,6	10,4
Rakousko	-2,2	-1,3	-2,7	-1,6	81,6	80,8	84,2	85,9	1,7	2,1	2,1	3,3
Portugalsko	-5,7	-4,8	-7,2	-4,2	126,2	129,0	130,2	129,1	-2,0	0,7	0,3	0,7
Slovinsko	-4,1	-15,0	-5,0	-2,9	53,7	70,8	80,8	83,5	2,1	3,9	6,5	6,9
Slovensko	-4,2	-2,6	-2,8	-2,7	51,9	54,6	53,5	52,3	0,2	0,7	-0,8	0,3
Finsko	-2,1	-2,5	-3,3	-3,2	52,9	55,6	59,3	62,7	-1,9	-1,8	-2,2	0,0
Bulharsko	-0,6	-0,8	-5,8	-2,5	17,6	18,0	27,0	28,2	-3,0	-0,5	0,7	1,9
ČR	-4,0	-1,3	-1,9	-1,6	44,7	45,2	42,7	40,9	-2,2	-1,1	-2,0	-2,4
Dánsko	-3,5	-1,1	1,5	-2,0	45,2	44,6	44,6	39,9	5,6	7,2	6,3	7,1
Chorvatsko	-5,3	-5,4	-5,6	-4,2	69,2	80,8	85,1	86,0	0,0	0,1	0,6	4,2
Maďarsko	-2,3	-2,5	-2,5	-2,1	78,3	76,8	76,2	75,8	1,6	3,9	2,2	5,0
Polsko	-3,7	-4,0	-3,3	-3,0	54,0	55,9	50,4	51,4	-3,2	-0,9	-1,1	-0,2
Rumunsko	-3,2	-2,2	-1,4	-1,1	37,4	38,0	39,8	39,0	-4,3	-0,8	-0,4	-1,0
Švédsko	-0,9	-1,4	-1,7	-1,0	37,2	39,8	44,9	44,0	6,5	5,8	5,4	5,4
UK	-8,3	-5,7	-5,7	-4,2	85,3	86,2	88,2	88,6	-3,3	-4,5	-5,1	-5,0
EU	-4,3	-3,3	-3,0	-2,5	85,2	87,2	88,6	87,2	1,0	1,5	1,6	2,1

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, www.nordicfactory.com a www.thinkstockphotos.com.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

